

Xabier Letona

♦ ARGIAKO ZUZENDARIA

DANI BLANCO

Euskal hedabideak eta *El País*

RAMON LABAIEN Eusko Jaurlaritzako Kultura sailburua 80ko hamarkadaren hasieraz: “Denok genekiena zen ez gurela benetan Euskal Herrian euskararik. Ez kalean, ez administrazio publikoan, ez komunikabideetan, ez hezkuntzan. Erabateko hutsune bat, *ghettoan* sartuak zeuden denak ikastolak ezik, kaleratzen ari ziren belaunaldien pisua ez zen oraindik nabaritzen” (*Euskal Kulturaren Urtekaria* 1996).

Zenbat gehiago nabaritzen da egun? Zalantzarik gabe, askoz gehiago, baina ez naiz kalek horietan sartuko. Iritzia, oraingotan, Eurko Jaurlaritzako korridoreetatik dator: “Euskarak aurrera egingo badu, derrigorrezkoa da ezker abertzalea erakundeetan egotea, baita Eusko Jaurlaritzan ere. EAJk ez du izan, ez du eta aurrerantzean ere ez diot ikusten indarrik behar-beharrezko aurreapausoa emateko”.

Eusebio Gorospe ‘Biturie’ itzulpengintzan aritzen den Eusko Jaurlaritzako langileak jaurti du esaldia Munoa blogean. Jaurlaritzaren HPSri kritika zorrotza ere egiten dio. Edukion garrantzia? Datozen lekutik datozelako, izan daitezke goi kargu baten adinakak edo garrantzitsuagoak. Biturie Arabatik blog jeltzalean aritu zen urte luzez eta egun ere EAJko militantea da. Jadanik desagertua dagoen Tiraka blogean ere aktibo jardun zuen. Finean, abertzaletasunaren bi kultura eta korrante handien elkarlana aldarrikatzen du Bituriek, beste euskaldun eta abertzale askok moduan. EAJ eta Sorturen hilaren 3ko bilera publiko entzutetsuan hitz egin zen krisiaz eta bakegintzaz... Hitz egin ote zuten baita ere euskara eta euskal kulturaren egoeraz?

PRISAREN EGOERAZ, hau da, *El País* egunkariaren argitaratzailearen balizko hondamendiaren albiste, Bituriaren ondoren irakurri nuen. Kontua da azken urteetan Prisak lortu duela 5.000 milioi euroko zorra 3.100era jais-tea, besteak beste bere jabetza banku eta enpresa handiei salduz, baina hori beste kontu bat da. Albistearen arabera, Prisaren likidezia jota dago eta abuztuan porrota iragar dezake AEBetan. *El País* desagertzeko arriskuan legoke orduan, baina ez da desagertuko, lagun batek dioen moduan, hori Estatu egunkaria delako, eta ez dutelako erortzen utziko. Bankia legez: arrain eta zor handiegia hiltzen uzteko. Eta hausnarketa berehala burura: gure politikari eta instituzioek, euskal hedabideetako zenbat utziko lituzkete erortzen? Baliatu daiteke krisia garbiketa egiteko? Edo, krisia aukera bihurtuz eta sinergiak bilduz, beste urrats kualitatibo baterako baliatuko da?

Instituzioen eta gizarte indarren uztartzetik datoz garapenik emankorrenak

EITBren sorrerara narama hausnarketak, eta bistan da Jaurlaritzaren dirua giltzarri izan zela berau eraikitze, baina orduko protagonistek, besteak beste Labaienek eta Txillardegi zenak, aipatu izan dute instituzio eta gizarte mugimenduen elkarlanak izan zuela garrantzirik 1982ko EITBren sorreran. Ordukoan baino askoz giro bareagoan, hizkuntz normalizazioan instituzio eta gizarteko indarren elkarlana

biderkatzeko gai ez bagina, seinale txarra. Zientzia politikoak aspaldi dauka demostratua instituzioen eta gizarte indarren uztartzetik datozela garapenik emankorrenak, edozein arlotan, hemen eta Kontxintxinan.

HERRI EKIMENEO euskal hedabideak hutsalak ziren EITB sortu zeneko hartan: *Anaitasuna*, *Argia*, *Jakin*, *Herria* eta irrati txikiren batzuk. Bi hedabide adarren helburua berdintsua zen: informazioa bertako ikusmoldetik landu eta hizkuntza normalizazioa bultzatu. Adar publikoak Jaurlaritzaren milioi pezeta asko izan zuen, normala den gisan; herri ekimenekoek ehunka mila pezeta batzuk, kasurik onenean.

Lerro biak garatu dira harrez gero ikaragarri, bereziki herri ekimenekoa, eta gaur egun antzera dabilta langile kopurutan edota audientzia datuetan, beti ere EITBko euskarazkoak kontuan hartuta; edo, akaso, herri ekimenekoak aurretik ibiliko dira.

Bada desberdintasun handi bat, ordea, inongo mesederik egiten ez diona jarritako helburuei, bi datuk ematen dute arazoaren tamaina: Jaurlaritzak 2012an 130 milioi euro eskaini zion EITBri; herri ekimenekoei 5 milioi euro. Balorazio asko egin daitezke, baina bada ordua langile, audientzia eta bestelako parametroetan adar bietan eman denaz hausnarketa egiteko, inbertsio publikoan ere nabaritu dadin. *El País* Espainiarentzat garrantzizua den moduan, euskal hedabideak ere euskal hiztunentzat eta Euskal Herriarentzat giltzarri direlako. ■

